

1 תלמוד בבבלי מסכת יומא דף גג/ב

משנה משניתן ארון אבן הייתה שם מימיות נביים ראשונים ושתייה הייתה נקראת גבוה מן הארץ שלש אכבעות ועליה היה נוֹתָן ...

משננו לא כתני אלא משניתן תנן כמאן דאמר ארון גלה ללבב דתניא רבוי אליעזר ארון גלה ללבב שנאמר ולהשובה השנה שלח המלך נבודנצר ויבאהו בבל עם כל חמדת בית ה' רב שמעון בן יהאי אומר ארון גלה ללבב שנאמר לא יותר דבר אמר ה' אלו עשרת הדברות שבו רבוי יהודה (בן לקיש) אומר ארון במקומו נגנו שנאמר ויראו ראשי הבדים מן הקדש על פניו הדביר ולא יראו החוצה יהיו שם עד היום הזה ופליגא דעולה אמר עולא שאל רבוי מתיא בן חרש את רבוי שמעון בן יהאי ברומי וכי מאוחר שרבי אליעזר מלמדנו פעם ראשונה ושניה ארון גלה ללבב ראשונה הא אמרו ויבאהו בבל עם כל חמדת בית ה' שנייה Mai היא דכתיב ויצא מבת ציון כל הדירה Mai כל הדירה חדירה אתה Mai אתה אומר ארון במקומו נגנו שנאמר ויארכו הבדים וגוי אמר ליה רבה לעולא Mai משמע דכתיב יהיו שם עד היום הזה

2 השגות הרמב"ן על ספר המצאות - מנין מצות עשה

ולכן אצל עשית הארץ והכפרת לשום שם העדות תמנה מצוה בפני עצמה. ואל תהשוב לומר שלא תמנה שלא נצטווינו לדורות ולא נעשה אלא ללוחות הברית, ובבית שני שלא היה ארון שנגנו מהם או בדברי האומר שגלה ללבב לא עשו ארון אחר, שהרי כבר מנה הרוב משאו על הכתף מצוה לפי שהמצואה ההיא קיימת לנו לדורות, והארון עם לוחות הברית קיים לנו לעולם, ומזכות נשיאתו בלאים או בכדים אינו נגיד בזמן אלא כל זמן שימצא אינו מצוי נושאו, ועוד הוא עתיד להגלו אמן במהרה בימייו יהיה, והנה היא מצוה מכלל מצות עשה לפי שהיותו קיימת לנו. ועוד שם נעה על דעתנו חס ושלום שיאבד או שיישבר מצוה לעשותו כמדה הראשונה לשום שם לוחות העדות, כי כך נצטוינו. והנה מ"מ היא מצוה מיוחדת בפני עצמה, אינה הכשר מצוה אחרת כמנורה והמזבחות והשלוחן,

3 ספר מקdash דוד - קדשים - סימן ב

והנה הרמב"ם ז"ל בפסקא (בית הבחירה פ"ז הל"י) הביא רק תבנית השולחן והמנורה ומצוות הזהב אבל לא תבנית הארץ והמנחת חינוך סי' צ"ה עמד בזה ודקדק מזה דס"ל להרמב"ם ז"ל דיין אפשר לעשות ארון אחר רק זה שעשה משה ותמה עליו אלא היו יכולם לעשות בבית ראשון או לע"לCSI קיילה ארון אחר ע"ש: ונראה לומר לפי מה דאמרין בשבועות (ט"ו). דכל הכלים שעשה משה מישיחון מקדשตน מכאן ואילך עבדתן מהנכתן א"כ שהיה עליו דין כ"ש אינו נעשה אלא או במשיחה או בעבודה ונראה איזה עבודות יש בארון דלא מצינו עבודות בארון א"כ ליכא עבודות שיקדשו אותו וליכא למימר דזהות הדם על הקפורת יחנכו אותו דליה א"כ ארון כל כדמים במנחות (כ"ז ע"ב) אלא מעטה בבית שני שלא היה ארון וכפורת ה"ג שלא עבד הזאות אמר רב"ע א"ק וכפר את מקdash הקודש מקום המקודש לקודש א"כ כיוון דא"כ כלל ארון להזאות לא שיקד לומר דחייב חינוך בארון וא"כ כיוון דליקא עבודות שיחנכו את הארץ א"כ ע"כ טעון משיחה שיעשה כ"ש ומשיחה לא היתה רק בכלים שעשה משה א"כ הארץ צריך להיות רק זה שעשה משה:

4 רשות על יומא דף גג/ב

במשנה משניתן ארון אבן הייתה שם. ק"ל מודיע לא עשו ארון אחר בבית שני. ואי משום דכתיב ונתת אל הארץ את העדות. דמשמע דעתקו אינם אלא לצורך העדות הלא גם בחשן כתיב ונתת אל חה"מ את האורים וגוי ואפ"ה הדרעתה הראב"ד הבהיר לעיל בספק לא היו בב"ש ומ"מ עשו את החשן לתשלום הח' בגדים [ועיל לעיל (ה ב) וברשי" שס בד"ה דלא כתיב]. ואולי משום דכפוף הש"ת במצוות העדות אליו בפרש תרומה בפסוק טז וכא משמע דלעכוב שנה עלייהו (ורשי"י נדחק שם על כפילותתו). וכן בפ' תשא (לא ז) כתיב ואת הארץ לעדות דמשמעו דאינו אלא לצורך העדות. יעינ רמב"ן בפ' עקב בפסקה בעת הארץ. ולשון המ"ר נשא פ"ב בדרשת אפרילין זה הארץ כך התורה הנה כו אמר הקב"ה עשו לה ארון כו'. ולמ"ד שגלה ללבב ל"י מודיע לא החיזרו כורש כשר כל בית ה'. מה שתמה התו"ט על הרמב"ם ועל הריצב"א במקום עמידת ארון עמש"כ בב"ב (כח) בס"ד:

5 משך חכמה על שמות פרק כה פסוק כא

(כא) ואל הארון נתנו את העדות אשר אתון אליך - הנה כל הכלים עשו במקדש שני בלבד הארון (ע' יומא נב:), כי הלוחות נגנוו והלוחות ממכבים הארון ובקדשים כל מקום ששינה הכתוב לעכוב (מנחות יט:), لكن תנא ביה קרא דאיינו ארון עד שייתן בו העדות, וכיון שבמקדש שני לא היו בו לוחות לא היה ארון ודוק".
ויפה כתיב רמב"ס (צ"ל רמב"נ. ספר המצוות מ"ע לג) שאם נשבר הארון צריך לעשותתו מחדש שכ"ז שיש לוחות הוא מ"ע לדורות.

ויתכן כי הכתוב שאח"ז ונודעתי לך שם וכיו' הוא אמר המוסגר, ואת כל אשר אצוה אותה הוא סיום המאמר, ועל הארון נתנו את העדות אשר אתון אליך את כל אשר אצוה אותה אל בני", שכל הס"ת יתנו בארון או מצד הארון כמו שאמר בסוף וילך ועיין ב"ב י"ד ודוק".

6 חידושים הגראי"ז

7 אגדות הגראי"ז

8 ספר מנחת חינוך - מצוה צה - אות ט

והנה מכלי המקדש לעשות ארון וכפורת, כמפורט בתורה, אך עיקר עשיית הארון כדי שיהיה הלוחות מונחים בתוכו, כמובן בפרש תרומה, נתת אל הארון את העדות, ובפסוק מלכים [א' ח, ט] אין בארון רק שני לוחות האבות וגו'. ובבבא בתרא פרק קמא י"ד ע"א, יש פלוגתא, רבבי מאיר סובר דגש ספר תורה היה מונח בארון, ושברי לוחות היו מונחים לכלי עולם בארון, וגם עמודים, עי"ש, מ"מ עיקר עבר הלוחות אשר הדברים היו עליהם. ובבביה ראשון שנגנוו הארון עם העדות בימי יاشיה המלך ע"ה, לא עשו עוד ארון, ובבביה שני לא היה צרייך ארון כיו שנגנוו הלוחות ג"כ, אין מצוה לעשות ארון, והארון איינו מעכב, אף שהוא מדיני המוצה להר"מ, מ"מ יש הרבה דיני המצות שאין מעכbin בדייעבד, כמובן בחיבור זה כמה פעמים, ואנקוט חדא, כגון מצות חיליצה, שמובואר בתורה [דברים כ"ה, זט] דיני המוצה, כגון חולצת וקוראה ורוכkat, והקריאה והרकיקה אין מעכbin, עיין ש"ס ביבמות ק"ה
עה. והנה הר"מ כאן פ"ג כתוב צורת המנורה בארץ היטוב, וגם צורתה שלוחן, וצורת מזבח הזהב מקצר קצר, וגם כתוב קצת צורת הכיוור, עי"ש, ובצורתה הארון לא כתוב כלום. ופשוט דכל אלו הכלים היו כל פעם אחרים, דבביה שני לא היה מכליים של בית ראשון, ובימי חשמונאים נאבדו הכלים שהיו, כמו שmobואר [מנחות כ"ח ע"ב] דעשנו בתחילת מנורה של ברזל העשירו וכו', א"כ צרייכים לידע הדינים. וגם היום אפשר שאם יתנו המלכיות רשות לבנות בית המקדש, מצוה לבנות, כמובן במדרש [בראשית ר' י, י], בימי רבוי יהושע בן חנניה דנתנו רשות והתחלו לבנות, ועיין בספר כפות תמרים [סוכה ל"ד ע"ב] שרבינו יהיאל בעל התוספות רצהليلך להקריב קרבנות בירושלים, א"כ הוא הדין לבנות בית המקדש <אף שלදעת הר"מ איינו כן יובואר במקומות אחרים>. אבל הארון תיכף כיון דגנוו העדות ולא יתראו עוד עד ביאת הגואל בימינו אמן, ולא עשו מעולם ארון אחר חוץ ממה שעשה משה במדבר, וכשיבא הגואל בימינו יתגלו הלוחות והארון, א"כ אין צרייך לכטב הדינים של הארון. ומ"מ צ"ע, כי ידוע שתורתנו הקדושה לא תסmodal המצאות והדינים על ניסים, עיין במפרשי התורה ובראשם הרמב"ן [במדבר י"ג, ב'], א"כ ודאי מצוה זו לדורות, כמו שחשב הר"מ מצוה זו להנsha על הכתף [ספר המצוות עשה ל"ד], וגם לאו דהסרת הבדים [שם ל"ת פ"י], אף דלא יהיו הדברים עד ביאת הגואל, כי עתה אין ארון בעזה"ר, וכותב מה שהיה בזמן המקדש יהיה בזמן המשיח. א"כ דיני הארון ג"כ היו נוהגים ביום בית ראשון, כגון אם נשבר הארון, <אף שהיota מעשה אלקיים מ"מ התורה לא תסmodal דינים על ניסים>, וגם לעתיד לבא אפשר אם ישבר הארון ודאי מצוה לעשות ארון בשביל העדות. ובאמת ארע זה בימי עלי, שנשבה הארון לשדה פלשתים והיה שם שבעה חדים, עי"ן בשמואל [א' י, א'], ומובואר באגדה [אגודת שמואל פ"י], דشاול חטף הלוחות מיד גלית הפלשתים, א"כ ודאי היה צרייך אז לעשות ארון לצורך הלוחות. ובימי המלך המשיח מהרה יגלה, אפשר להיות איזה קלקל בארון, ואף שלא יהיה, מ"מ צרייכין אנחנו לידע. ויתר מזה הר"מ בפ"א מכלי המקדש ה"ב, מביא היאק משה רבנו ע"ה העשה שמן המשחה במדבר, אף שמדובר לא נעשה שמן המשחה אחר חוץ משל משה רבנו ע"ה, עי"ש בר"מ הל' ה', וכולו יהיה קיים לעתיד לבא, כמובן בש"ס הורות י"א ע"ב, שנאמר [שמות ל', ל"א] שמן לדורותיכם וגוי, ומ"מ כתוב תואר עשייתם. מכל שכן כאן שלא מצינו הבטחה שהארון יהיה קיים תמיד, ויהיו מונחים הלוחות בארון זה, והראיה בימי עלי כמו שהבאת, א"כ צרייכים אנחנו לידע ג"כ הצורה של הארון כמו כל הכלים, ומה מעכב ומה איינו מעכב, וצ"ע

קצת על הר"מ. «ו אין לומר דבר דשمن המשחה נפק' מ דאסור לעשות כמתכוonto, הא גם ארון אסור לעשות, כמו בית דוגמת היכל, [עיין ראש השנה כ"ד ע"א], ואפשר דארון עם קרוביים הוא כל אחד, וא"כ קרוביים בלבד וכי אסור לעשות, מבואר במצות לא תעשה ATI [מצווה ל"ט], וארון ללא קרוביים אין אישור ואפשר דמותר, וצ"ע:

9 רמב"ן על שמות פרק כה פסוק א

והנה עקר החפש במשכן הוא מקום מנוחת השכינה שהוא הארון, כמו שאמר (להלן כב) ונודתי לך שם ודברתי אתך מעל הכהרת, על כן הקדים הארון והכהרת בכך כי הוא מוקדם במעלה, וסמך לארון השלחן והמנורה שהם כלים ממשהו, ויורו על עניין המשכן שבבורות נעשה אבל משה הקדים בפרשיות ויקח את המשכן את אהלו ואת מכסהו (להלן לה יא), וכן עשה בצלאל (להלן לו ח), לפי שהוא הרואין לקדם במעשה: סוד המשכן הוא, שהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר - כמו שנאמר שם (לעיל כד טז) וישכן בבוד ה' על הר סיני, וכתיב (דברים ה כא) הן הראננו ה' אלהינו את כבודו ואת גדו, כן כתוב במשכן וכבוד ה' מלא את המשכן (להלן מ לד).

10 מפניני הרב

11 גור"ח על הש"ס

12 יעב"ץ

13 רמב"ס יד החקקה הלכות בית הבחירה פרק ז

(א) ابن היטה בקדושים במערבו שעלייה היה הארון מונח ולפניו צנצנת המן ומטה אהרן ובעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו ליחרב בנה בו מקום לגנו בו הארון למטה במטמוניות עמוקות ועקללות ויאשיהו המלך כוה וגנוו במקום שבנה שלמה שנאמר ויאמר ללוים המבינים לכל ישראל הקדושים לוי תננו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בין דיזיד מלך ישראל אין לכם משא בכתף עתה עבדו את יי' אלהיכם וגנוו גנוו עמו מטה אהרן והצנצנת ושם המשחה וכל אלו לא חזרו בבית שני ואף אורחים ותומימים שהיו בבית שני לא היו מшибין ברוח הקדש ולא היו נשאלין בהן שנאמר עד עמוד כהן לאורים ותומימים ולא היו עושים אותן אלא להשלים שמנה בגדים לכחן גדול כדי שלא יהיה מחוסר בגדים. [השנת הראב"ד - לא היו מшибין א"א והלא אורחים ותומימים ורוח הקדש שני דברים מן החמשה שחסרו בבית שני ולדבריו אין אלא אחד וחיסור בגדים שאמר אין כלום שאין מחשבון הבגדים]:

14 תלמוד בבלי מסכת יומא זף נג/ב

משנה מניטיל ארון ابن הייתה שם מימיות נביאים ראשונים ושתייה הייתה נקוראת גביה מן הארץ שלוש אכבעות ועליה היה נתן

15 פרקי דרך אליעזר

16 תפארת ישראל /יבין/ על מסכת יומא פרק ה משנה ב

[כח] נביאים ראשונים - דוד ושמואל [כוסוטה מ"ח ב', ונ"ל דרך בימייהם נתגלה האבן ולא שהנביאים הניחו, דהיינו בסיפא אמרין שנקרה שתייה, ואמירין בש"ס משום שם נברא העולם, ודוחק לומר דרך שמקומו נברא העולם]:

17 חסדי דוד

18 העמק שאלת שאלות דבר אחאי גאון קידמת העמק - סימן א

[ח] ח. ואחר שלמה כל ימי בהמ"ק היו מורים הכהנים והלוים כدرיכם בהוראה לשעתה. והי' בטוחים על אור הארץ שבבהתמ"ק וקדושת כה"ג שיכונו לאmittah ש"ת. עד שהגיע לזמן יashi המלך. שראה שידעך אור הארץ ממוקומו בקה"ק. וישראל גלה מעל אדמתו. ומלה ושרי' בגוים אין תורה או רוח ההוראה בסיעיטה דשמיה. וא"כ יאבך ח"ז סדרי ההוראה לגמרי ואי' בירוי' סוטה פ"ז ה"ד. על הדבר הזה קרע יashi ואמר עלי להקים. וכתיב בד"ה ב' ויאמר יashi המלך לליים המבינים לכל ישראל תננו את ארון הקודש בבית אשר בנה שלמה מלך ישראל אין לכם משא בכ�탏. עתה עבדו את ה' אלקיכם ואת עמו ישראל. וידעו במ' יומא פ' הוציאו לו שכוה לגנוז את הארץ. ואני מובן האזהרה עתה עבדו וגוי' עבדוה זו מה היא עתה אבל העין. שזכה להגדיל פלפולה ש"ת. וממנו למדו החרש והמסגר אלף כולם עשויי מלחמה. ודרשו בספרי האזינו עה"פ יונק עם איש שיבת. ומה מלחמה עושים בני אדם הזוקים בזיקים ונתונם בשלשלאות אלא הכל גברי' במלחמותה ש"ת כי'. ואחריה' באו יהוכין נכו ואנשי כה"ג והזהירו ותקנו בזה ואמרו שלשה דברים הם מתוונים בדיין. והעמידו תלמידים הרבה. ועשׂו סייג לתורה. וכ"ז הוא סיבה להגדיל הפלפול והחקירה בישראל. וכי' הו מתוונים בדיין. שלא תצא ההוראה בשקל הדעת. אלא להטיל ספיקות ולחקר ולהעמיק עד שיבא להכרעה בהוראה. וגם ע"י דבוק תלמידים ושאלתיהם הרבה תורה וחכמה יוצאת לידיים מאמר ר'ח בתנית ד' ז' ומתלמידי יותר מכלם. עוד הזהירו לעשות סיגים לתורה. היינו אסמכותנו וגזרות דרבנן. ועי'ז' מתרבה הדעת והחקירה מהו דאוריתא ומה דרבנן. והכל ראה מאורן של ישראל הוא יashi המלך והזהיר עבדו את ה' אלקיכם. שלא ישתחח התורה ח"ז. ואת עמו ישראל. שידעו כיצד מה לעשות בדים שאינם מחותכים עד כה.

19 ספר נצח ישראל - פרק ז

אבל במקדש שני לא היה היצר הרע כל כך כהו גדול לבטל את האדם עצמו, רק החטא לבטל מהם מה שהם עם ישראל. וגם זה קרוב אל ביטול האדם עצמו, רק כי הראשון הוא לבטל עצם האדם בחתא, אם כן הוא ביטול האדם למורי. אבל בבית המקדש השני לא היה זה בעצם האדם, רק מה שהם עם אחד, וכאשר יש להם חבר ביחידם עם אחד. אבל כאשר יש בינויהם שנהה, אינם עם אחד, ודבר זה אינו כמו עצם האדם:

20 ספר פרי צדיק פרשת מקץ - אות ז

ובנין בית שני היה בו התחדשות תורה שבעל פה על ידי אנשי הכנסת הגדולה ובימי מרדכי ליהודים הייתה אורה זו תורה (כמו שאמרו מגילה טז ע"ב) ולא כתיב אויר רק אורה לשון נקבה רומו לTORAH שבעל פה דמקבל מותורה בכתב ובסכת (פח). אמרו אכפיית הר כגיigkeit הדדור קבלה בימי אחושרא וככפיית ההר היה על תורה שבעל פה כמו שאמרו (תנ"ה נח ג) ובס"ע איתא כשמתו חגי זכריה ומלאכי פסקה נבואה מכאן ואילך הט אין שמע דברי חכמים. וכדייאתא בפרק הילcoleot (פ' כז) שאף על פי שהחסרו ה' דברים בבית שני מכל מקום זיהה של תורה והזדה והדרה וכו', במספר י"ז מעלות היה בית שני ביוטר, והיינו שעיל ידי תורה שבעל פה הוא עיקר השגת מתיקת הדורי תורה וזיהה ואיתא (מגילה כח ע"ב) בתגן כו', הלכות כתורה של תורה. וחונכת מקדש שני שהוא ממנה שכינה היה נגד בחינת משה שושבינה דמלכא שהיה הופעת קדשות תורה שבכתב. וחונכת חותמת ירושלים שהוא קדושת מחנה ישראל הוא נגד בחינת אהרן שושבינה דמטרוניתא שהוא בחינת התחדשות תורה שבעל פה שהתחיל בבית שני זהה קדושת אהרן כמו שנאמר שפתוי כהן ישמרו דעת תורה יבקשו מפיו דעת הוא תורה שבעל פה חברו חכמה ובינה וכן מפיו רוצה לומר תורה שבעל פה.

21 חזשי הרמב"ן על מסכת בבא בתרא דף יב/א

הא דאמר' מיום שרurb בית המקדש ע"פ שנטלה נבואה מן הנביאים מן החכמים לא נטלה. פרשי ז"ל ע"פ שנטלה מן הנביאים שאינן חכמים, ויש להסביר בה דה אמר' במסכת נדרים (ל"ח א') אין הקב"ה משרה שכינתו אלא על חכם גבור ועשיר, ויש שהסבירו שאין הקב"ה משרה שכינתו ללא הפסק אלא על חכם אבל נביא של שליחות כגון נבואת יונה בן אמיית בשליחות נינה שהוא לפי שעה, משרה הוא שכינתו אף על החסידים שאינם חכמים, דameriy התם מנא לו ממשה ואלו משה לא פסק ממנו נבואתו, וזה לשון משרה, וא"ג דמיית נמי עשיר מيونה, נביא

בלא הפסק היה ולא נשתלה אלא לנינוח, ואין דעתנו נוחה, אלא הcy קאמר ע"פ שנטלה נבואת הנביאים שהוא המראה והחיזון, נבואת החכמים שהיא בדרך החכמה לא נטלה, אלא ידועים האמת ברוח הקודש שבקרבם:

חידושי מרדן הגראי"ז הלוי

קמطا.

עקב (י' א') בעת ההיא אמר ה' אליו. ובפרש"י, בסוף מי' יום נתרצה לי ואמר לי פסל לך ואח"כ ועשית ארון. ואני עשית ארון תחלה כשאבאו והلوחות בידי היכן אתנים וגוי, עכ"ל.etz"ב דלפ"ז למה נצטווה להיפר.

והנראה. דהנה יש מחלוקת אם הזמנה מילטה היא, או לא. ובזה המחלוקת היא. למשל על תיק של תפילה אם הזמן התק בשביל תפילה וגם שאין לו תפילה, אבל אם לא נאמר כל דין תפילה, לא שיר לומר שיזמין תיק בשביל תפילה, דל"ש הזמנה לדבר שאיננו, ולפי"ז הארון הוא רק בשביל הלוחות, וגם הארון של מקדש הוא רק בשביל הלוחות, והראיה שהרי בבית שני לא עשו ארון ומוכרח דהטעם הוא בשביל שלא היו הלוחות). וא"כ א"א היה לצות על עשיית ארון קודש שנאמר פסל לך כל זמן שלא היו הלוחות, דלא שיר עשיית ארון דתכליתו ל"לוחות" קודם שנאמר בכלל לוחות בעולם, אבל כשנאמר לוחות. בעשה שפיר שיר שיעשה קודם הארון, ודוו"ק.

קג.

ראה (י"ב ג') ו Abedתם את שם. לכנותם שם לגנאי, בית גליה קורין לה בית קריא, עין כל, עין קוֹז, עכ"ל. ולכאורה שני דינים הם, והכי איתא בע"ז מ"ב. "ו Abedתם את שם מן המקום ההוא" לכנות לה שם. יכול לשבח, לשבח ס"ד, אלא לשבח ולא לגנאי, ת"ל שקוֹז תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא, הא כיצד, הי קורין אותה בית גלייא, קורין אותה בית קריא וכו', ע"ב. הרי דעתינו השם נלמד מקרא תשקצנו.etz"ב דבפרש"י מבואר לכואורה דגם דין לגנאי נלמד מפסיק זה דו Abedתם.etz"ב.

קנא.

ראה (י"ב י"ט) השמר לך פון תעוז את הלוי כל ימיך על אדמתך.

ובפרש"י אבל בגולה אין מזוהר עליו יותר מעניין ישראל, עכ"ל. ובפמ"ג הלשון בזמן שישראל שרויין על אדמתן, ע"ש. והסביר דלאו זה נאמר רק בא"י בזמן שללו לא היה חלק ונחלה אז נצטוו ללו יותר מלשאר עניין ישראל, אבל בחו"ל או כשללו שיד כולם שווה אין נפק"מ בין לוי לשאר עניינים. ועיין ברמב"ם פ"ב חגיגת הי"ד וו"לCSI כשבח אדם שלמי חגיגה ושלמי שמחה, לא יהא אוכל הוא ובניו וכו', אלא חייב לשמח לעניים האומללים שנאמר והלווי והגר והיתום והאלמנה, מאכילת הכל ומשקין כפי עשרו וכו', מצוה בלוי יותר מן הכל, לפי שאין לו לא חלק ולא נחלה, ואין לו מתנות בבשר, לפיכך צדיק לזמן לויים על שלחנו וכו', וכל העוזב את הלוי מleshemo ושווה ממנו מעשרותיו ברגלים, עובר בלב"ת שנאמר השבר לך פון תעוז את הלוי, עכ"ל. המסביר בדבריו ג"כ "לפי שאין לו חלק ולא נחלה".

ונראה, דנתבאר בזה מה שכותב "והלווי אשר בשעריך" (בפסוק הקודם, וכן ל�מן י"ד כ"ז, והלווי אשר בשעריך לא תעוזנו כי אין לו חלק ונחלה עמו).etz"ב למאי כתיב "בשעריך", ולפמש"כ מבואר היטב דעתו זה נאמר מתי שהוא בשעריך, דהיינו שישראל שרויין בנחלהם והלווי בשעריך, דוקא בזמן כזו.

והננה ברמב"ם מבואר עוד שלא יעזוב לוי מleshemo, וליתן לו מתנותיו ברגלים, עכ"ל. והסביר עוד ברמב"ם במש"כ "זיאן לו מתנות בבשר" דהכוונה ב"לווי". כאן דוקא לוי ולא כהן כבכל מקום דבכל לוי גם כהן. ובאמת מבואר זה בספר הביאו רשותי בפסוק הקודם, והלווי אשר בשעריך אם אין לך לתת לו מחלקו כגן מע"ר תן לו מעשר שני, אין לך מ"ע הזמינה על שלמיך, ע"כ. הרי דאי רק אם אין לך מע"ר, ולא הזכיר תרומה. ומהוכרח בזה דרך בלוי מידי אזהרה זו, ולא בכחן, ודוו"ק.

אגרות

פ"א מה' בית הבחירה ה"ז

הגרא"ד הלוי

קפא

(מ"ע ל"ג) מוגדר להדייה לדוס נושא הולון עותם מלוון
חדך. וכורחה לו מדר למלוחות סס הולון רק כדי
עם פלומות, וככלTHING נקלה הולון שעדות זו הולון
נכנית, וע"כ צוית צוים דמי למקורה שלומות ממש ג"כ
הולון ג"כ.

ואשר בורחה עו, לכל עותיהם אל הולון מינה קיוס
אל מקדש וכלי המקדש כהאר הכהן, הול
לקיוומו נחמר ותיק רק פלומות, לדינס ומולות כו
לקיים נחמות נחלה, להרי גס צבאי הולות כי
מושmis נחלה נפ"ע לשוי צוים הולות (ירוחמי שוקט פ"ז
פ"ה), אף דזיהלום כל המקדש חנו צבאי הולות
כנל, ועל כרחך לקויס אל הולון ולינו נחמר צמחה צל
פלומות (ב), דורייס נחמות נחלה ותיק גס נצבי
פלומות. וט"כ נחלה דסודר הרכמן"ס לכל דין נחמת
הולון גושם נחלה נקצת נקצת צוים צוים צל מקדש
כמנולה וצולמן, הולם לכל דינו נחמר צמחה צל הולון.

צמחה צל הולון צולמה נחמות נחמות נחמות צל מקדש צל צוים
צלה נחמתה נחמן ומתקלו צל הולן דמונוט ג"כ
הולון. וכמו נחמתה נחמן ומתקלו צל הולן דמונוט ג"כ
נקדש נקדשים, בגע געומן הולס גס נחמיים נחימות
אל נקדש וכליו, הול פצוט דין צל נקדש נקדשים גנס
sole רק דבמחפה צל נחמתה נחמן ומתקלו צל הולן מוקומס
sole נקדש נקדשים, הול אין צוים צל נחמי נחמת
וכמו נחמן. ואנה הרכמן"ס פ"ד מה' צוית נחמים
ה"ט בנל נחמל נחנתה נחמן ומתקלו צל הולן עס הולון,
וכוינו טעמה מצות דין מוקומס וקיום עמידת נקדש
נקדשים צד דין וצד קיימת כו. וע"כ הרכמן"ס
לקיים צוים צל נקדש וכליו, הולם דין צל הולון נפ"ע
צבאי נחנות (ג).

אלא דל"ע חמלה נח מנה הרכמן"ס חם מוז עתימת
הולון כמוה צפ"ע (כמו צמינה הרכמן"ן
צבאות נמ"ע ל"ג). ויש לו מדר לדין צל דינו צל הולון
sole רק צמחה צל פלומות, דחומות ומולות שיקיו
הולון, ממילג דין זו מוה צפ"ע צמינוי מה"ג צל.
ותו ל"ע נמה נח הרכמן"ס (פ"ה צס ס"ז) גס חם
זהר כל הרכמן, והאי צפחת מילומה גני מכך

(ב) עיין לדוגמה פ"ג מה' צלי המקדש צי"ג ונחות מון ר"ז
סלו, מכוב המשמיח הדר הרכמן"ן נירק, רצום הענוגת.

(ג) עיין-לדוגמה פ"ב מה' צלי המקדש צי"ג.

חומר למונח יכולת מפקעת קיויס מזומה צל צביעת
(ודגש צביעת דינה כן דחלי) בקיום מזומה, דזוהו דין
בullen נחנות קדומן צל נקדשים (סנייניס), להרי דין צל
צאנת צביעת צהיל פטורה מהבזבזת צוים פטור נחלמל
בנלאה ונחמה צל צול, כמו צאנת עכו"ס הוא מע"ט
בנלאה ונחמה צל צול (ירוחמי פ"ה מע"ט צ"ג), הולם שבו רק מקדון
שיימל מזומן צל צמי קדומות, דסמי לאדרי ולי הפטל
צטמתקי"מינה קדומן צול וקדומן (מעטל) [צביעת]
כחמתה. וט"כ בס"י חומר דהמחייך צל צוירה מפקיע
מזומה ומולות ניתן צל צביעת, דהמחייך ומולות צוירה
הילך כהן, דבפקעה נח חלה צל נח דהמחייך צל צוירה
ולינס מענינה, וע"ז פול דמיית הרכמן"ס הקלט צל
למכלה ולט למחרה (א), וכמ"ג.

פ"א מה' בית הבחירה ה"ז

[חוף"ח]

רמב"ם פ"ה מה' צוית הרכמן"ה כ"ז וח"ל וועזין
במקדש כלם (צכת"י ציגרמן שיול צבעה כלים
וכורחה מנה מ"ט האמור וכמו צמי כלם) מזומן לעולה
ולטהר הקדשנות וכו' ומזומן לקדשות ומולות וטולמן
וטלאה נחמן בקדש לפפי קדש נקדשים עכ"ל. הינה
הרכמן"ס צל צמאות צין במקדש גס מ"ט דין עתימת
צבעת כלים הול, וש"י טעמה מזומן דמקובל דהט חלה
קיומל עס בקדש. הולם דל"ע ומה הטעמיט כהן הולון
זהר נחמו צמאות נקדשים נקדשים. ומו ג"ע דהרכמן"ס
הילך הולון מזומן נקדשים נקדשים. וה"ט צפ"ד מה' ר"ק כמ"ט
ול"ח צוין צמאות נקדשים נקדשים צמאות צעליה ה"י
ההילון מזומן וכו' עכ"ל, ולט הולר מילון יותה, והולם
צקלים נחנchar עתיהם ווילם צל הhilון, ולמה הטעמיט
הרכמן"ס דיניס הול.

והנה מזומן ציומן דף צ"ב ופקקו הרכמן"ס צפ"ד מה'
צית צמיה לא צבאות צי"ה צבאות צי נח ס"י הולון
ציהציהו גנו, ול"ע נמה נח עטו צוים צוים הולון מדר
כמו צעטו חם כל הכלים, והאי הרכמן"ן צמפל קמאות

(א) עיין מדוטי הרג"מ צלי פ"ה מה' נכווות צ"ע, וממכי
הרג"מ זול נאכל"מ זול, מכם ו', סנדפם צפוף מדוטי הרג"מ
וכגרא"ד (עניני נקדשים).

תשובות הגרייד

... מה שענייל מהמו"ר הగהון צלייט"ה מילון דעדין גם
מילוי נגמר, מזוז דמ"מ דין מלוון מפה
כלמג"ט. הנה עכ"פ' נחלהות ניתן הנAMILה וכלי המקדש
לעכ"ל השמיטה להינו צייר להס, ונוגע למינום עסית
המלון בפ"ע, נליה דהולם"ס מוגדר כיוון דמלון מיון
מעניינו כל כי המקדש כמו צביהו, ממילוי כל דין
עדי' וקיומה חינה צייכת גדי', לדף דמתה נוגה עליו
ונכל נטעית הכליסט, נלהה להו נווי מוחל גדי מסה
נדל, ורק בס כיימה חלום בס עדי' ודין קיוס עדי', המכ
לדלותה מיון צייר זה. וחולין יי"ל דהולם"ס כוכר דכל
בס מלון כו"ה רק נחומו שעה מסה (ומולק זה עט
הולם"ז), ועכ"כ השמיין. ועכ"פ נט קטה מייד/
לבמנג"ס הגיון רק כלים אלו לקיוס עשיים ונוגה
הנוגם לעניין כל המקדש, המכ להלינו נט, וכמו כל הגדי

פ"ב מה' כל' המקדש הי"ב

*** פ"ב מה' כל המקדש כי"ג ו"ל צעת שמוליכין מה
הארון ממוקס למקוסlein מולייכין מהו גן על
אצטamera ולג' על העגולות וכו' הילג מזוה ננטחו על הכתף
שנהמר כי עוזמת הקדש עליקס בכתף יטהו עכ"ל.
וישׁוּנו לדעת הרמאנ"ס פ"ה דהנּוּי דנהמר נבנּי קתת
צעתה שמקומות לניליכים נטהמת דווקה על הכתף, וזה
דין דנהמר חפיilo לדלות. ובמננ"ס (מג'ה צע"ט) הקדשה
מפורסם כמב' הרמאנ"ס דין זה רק על הארון צלצלה, הילג
המזה שימתה על כל משח צני קתת, דהנּוּי מנוליה,
שולמן, מזבחות וטהר כל כי סרת, ויה' חפיilo לדלות
נטהמר הנּוּי נכל קני דכלים.

ונראה לך גס מזעם חמיוון כי ממתק צי קחת
ופצום לדלmmas נס ינואר גני דין כמף, דמי
ליינו כל שלם וקדושתו הוי קדושת מקוס דמי קדוע,
ומה"כ לס נערל ממוקומו נס כי מזעם, כמגומל צונחים
לו כי, דמלוק מזעם חמיוון ממוגם הולך, דכהן רוף פה

*** מגרט נג'מי"ו וצ"ל, דוד רזינו וצ"ל. ועליה כתיב בגרמנית וצ"ל
במהלכו צנפמה ממלוכי מילן לי"ו כלוי, מדר כתפל"ג צריך,
לכבוד המענוגות על המכ"ם שנ"ק עלי".

[ע"ז רלמג"ס ר"ט ט' נימ הנטילה בסגנון מתקן נכלל במאוזן בין פמקדת] וכלצדי קיימים גני ניין המכדים מցומחים בהמה, ונגנוו נעתופם. ונלהה לשינוי טעםם, להרמג"ס נטלcomes בימי הנטילה בטיח רק מומס הכלים דקיים ומנומס הוו רק צמוקומס אנהמל צאס. ועוד יומל נילאה דקיוט צל קליס הלו ליינו מתקיים רק נאס גופף, הלו גס נמוקומס, לדיליך שיקיו צו קליס הלו. וונסה מוה צנין קליס הלו מנה לרלמג"ס גס בכיוול וכינן, מזוחל לדין יכול הוו נמלם רק נאכטן קידוט ליס ולגלים, הלו דטומ קיוס צפ"ע צל כלוי המכדים). וע"ז רלמג"ס גס צפ"ה (א"ט) ס"ז שמנה קליס הלו וכמ"ה מקום צל כל כל, והיינו מזוז דמיונה רק הלה דקיים מקום נזילוף עס המכדים.

והנה הימנו **כמכלים מה** (מחפשים פלאה כי ועין מלנ"ס [זום ר"ק]) ובכל ה卡尔 **המלך** היליכם מכםנו **מה** מהן נמלמר לפ"י טעון מומר וsummum הות **הכלמן** הס **שין** עוזר בצלג מנטקה ובכל חצר **המלך** וגוי ע"כ **וילטב"ן** מנה **ל'ת** ו**צמינו** תל"ג **וונמיינט** **הפיינו** מזחחות (א). ונילדה לדס שיבת מקומות קמונן **מיינו** עוזר בצל"ת, לד"ת זו נמלמר רק **כלי** **המקדש** **קיומם** **במקום**, הצל **במלון דמיינו** **מכל** **המקדש**, וקיומו **קדש** **קדושים** **הו** **לין צפ"ע**, **במקום** **קדש** **קדושים** כט"ג, הס **שינה** **ה** **מקום** **למו** **זה**.

* * *

תשובה הנר"מ

*דבריך נדלתי הרכMSG סדרת סגנילה טווכיס מהלך
הך ערדין נס מילמת לך על זה שטחינו חותם
הה סמלון צממות עשייה כני גמקדת, חצצן עג העממו
כל דיני מבחן ווורטמו ומגינמו עוד היו מספיק לדנליך,
ונמען במלנום דינו ציקן רק נגנומן. ג'יכ נס כי נס
לעומטען, והלמ' נ"מ לע"ל כטיקיו כלוחות.

* * *

(א) עין מדוֹתִי כגָּלְמַעַן וְהַגְּלִילִי כ' צִימַּת הַגְּמִילָה ל"ה כְּלָמְנֵץ מִנָּה, עַיְינֶךָ.

* מימוש מסונת הגר"ם זיל'ן אנדפקה לCOLUMN פ"ג מה' קליס ק"ג.

* * מחוק הגדלת אנדפוקה לקומן פ"ג מה' כתיס ק"ג.

באור בפרשת דברים*

א. תשיימי מוצאה ותשמייש קדושה

בגמ' מגילה (כו:) מבואר שיש הבדל בין תשמייש מוצאה לבין תשמייש קדושה, דתשמייש מוצאה נזרקין ותשמייש קדושה נגניזים, ואלו הוא תשמייש מוצאה סוכה לולב שופר ציצית, ואלו הוא תשמייש קדושה דלוסקמי ספרים תפילים ומזוזות... ובגדר ההבדל שבין תשמייש מוצאה לבין תשמייש קדושה ביאר בספר נפש החיים (שער ד' פרק ל'), דיסוד כל ענייני קדושה הוא קדושת התורה, וה"ט דספר תורה תפילים ומזוזות ומשמשיהם דין כתשמייש קדושה, שבכולם יש בהם קדושת כתב של תורה, או שהם משמשים לכתב של תורה, כנרתיק של ספר תורה, וככיס של תפילים. אבל בסוכה לולב שופר וציצית, שאין להם כל שייכות עם כתב של תורה אין דין אלא כתשמייש מוצאה.

ל. ביסוז קדושת בית המקדש ובית הכנסת

ולפי הגדרה זו יש להבין, מי"ט יש קדושה לבית המקדש או לבית הכנסת. ושמעתינו בזה מכבי רבנו הגרי"ד סולובייצ'יק ז"ל, דעקרו של המשכן היה הארון עם הלווחות, ואשר על כן הוא דנקרא משכן העדות, על שם לוחות העדות. ואף בבית המקדש כן היה, שעיקרו של בית המקדש היה הארון עם הלווחות, ובית המקדש בלי לוחות אינו בית המקדש. ואף בדברית שני היה חסר הארון עם הלווחות, עיין רמב"ם ריש פ"ז מבית הבחירה שכtablet שבעת שבחנה שלמה את הבית וידע שסופה ליחרב, בנה בו מקום לגנוו בו הארון למטה במתמוניות העמוקות ועקללות ויאשיחו המלך צוה, וגנוו במקום שבחנה שלמה וגוי. וביאר בזה רבנו בconomics הרמב"ם, דבאמת אף בבית שני היה שמה הארון עם הלווחות, דאליה, לא היה על הבניין דין בבית המקדש כלל. (ועיין עוד מזה בספר ארץ הצבי, עמ' צ-צ"א). וכן ממשמע מדברי הרמב"ם רפי"א

* מאמר זה באגדה הוא צירוף של כמה עניינים שנתחדשו לי, ושוררים בו כמה יסודות ששמעתי מרבנו בזמנים שונים, וצרפתו כולם יחד להווות חטיבה אחת.

מהלכות תפילה, שבית הכנסת שאין בו ארון עם ספר תורה אי אפשר שתהייה לו קדושת בית הכנסת. עכת"ד רבנו ז"ל.

ג. בגדר קדושת הארץ

ועיין דרשת רבנו ז"ל שבספר שעורי הילא"צ ח"א עמי ק"ע, דהמקדש של ארץ ישראל בימי יהושע היה הכיבוש והחילוק. וצריכים להבין עניין זה, וכי כוחיו ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ומה פשר דבר זה. וכן צ"ע לפיה ייסוד הנ"ל של הגר"ח מוואלאזין, שככל ענייני קדושה צריכים לנבוע מקדושת התורה, היכן יש בקדושת הארץ שורש של קדושת התורה. ועיי"ש בספר הנ"ל בהמשך הדברים שרצתה לבאר, שהכיבוש הלא עשה על ידי הארון והלוחות. ונמצא, שהמקדש לארץ בקדושה הראשונה הייתה התורה שבכתב.

ועיין פירוש רש"י בספר יהושע ריש פ"ג על הפסוק, כראותכם את ארון ברית ד' אלוקיכם והכהנים הלוים נושאים אותו, ואתם תסעו ממקוםכם והלכתם אחריו. וככתב שם רש"י, נשתנה המסע הזה משאר מסעות, שככל זמן שימושה היה קיים העמוד הענן נושא תחילת ומראה להם הדרך, והארון נושא אחר ב' דגליים. עכשו הארון נושא תחילת. והיה נראה שככל המסעות משך כל תקופה המדובר היו בבחינת הוראת שעה היאך לבנות את המשכן במקום החדש (עיין מש"כ בזה בספר בעקביו הצאן, עמי קל"ג), ועל כן היה הארון נושא באמצע. מה שאינו כן כאן, בימי יהושע, שהמסע הזה היה לשם קידוש הארץ, וכל ענייני קדושה צריכים להיות מושרים בתורה, וכן שימושה הראשונה שבכתב כמקדש לארץ בקדושה הראשונה.

אלא שעדין צריכים להבין, דהלא קיימיל להלכהDKDOSHA ראשונה לא קדשה לעתיד לבוא, ובימי עזרא ונחמיה הוצרכו לקדש את הארץ שוב. ואז לא היה כיבוש על ידי הארון, והיאך באה אז הקדשה לארץ. (ועיין מזה בס"מ ריש הל' תרומות). וביאר בזה רבנו ז"ל (בדרישה הנ"ל, עמי קע"ד) דייל דאותו הקידוש היה בכחה של התורה שבעל פה.

פרק משגנשיות אף

התוס' ביום א' (דף מה ע"ב ד"ה מרפטייל [מע"א]) כתבו דפיה משגנשיות אף אין מקבלת טומאה, משום דל"ש שוב חיבת הקודש לאشوוי ואוכלא לפי שאין מועלין בה, ובטו"א חגיגה דף כג ע"א הקשה ע"ז מהא דפין במנחות (דף קב ע"ב) דלר"ש דכל העומד לזרוק כזרוק דמי נימא כל העומד לשורף כשרוף דמי, ואם בא בשר פרה מקבל טומאה, ומ שני דחיבת הקודש משוי אליה אוכלא, הרי אכן אם כשרוף דמי שין חיבת הקודש. וקושיתו צ"ע דהרי התם לא מהני הא דכשרוף דמי להוציאה מיד מעילה, ורק שלא להו אוכל דכעפרא הוא, אך מ"מ קודש הוא, וע"ז שפיר מהני חיבת הקודש לאשווי אוכלא, וע"כ מקבל טומאה, אבל בשגנשיות אף ממש דפקע מינה דין מעילה ושוב לית בה דין חטא, לא שין בה כלל חיבת הקודש. [א"ה, ע"ע בחידושי הגראי"ז מנחות דף כד ע"א]. אכן עיקר דבר זה חליה בגירסאות גם ביומא (דף מ"ב ע"א) ובפלוגת הרמב"ם והראב"ד (בפ"י מהלי פרה ה"ד) אם היסח הדעת פסול באפר פרה, דאם היסח הדעת פסול באפר פרה, צ"ע ואם לא יקבל טומאה משום דינה דלמשמרת. [א"ה, ע"ע בח"י הגרא"ח להלן בפירה בעניין היסח הדעתumi במי חטא].

(ועיקר דברי התוס' צ"ע מה דתלי זה במעילה, דהלא אף אם היה בה מעילה משום קדשי בדק הבית שלה, נמי לא היה שין חיבת הקודש, כיוון שכבר נפקע ממנו דין חטא ע"י ההקרבה).
(מכת"י הגר"ח זצ"ל)

בעניין אבן שתיה

יום א' דף נב ע"ב. הרמב"ם (פ"ד מהלי ביה"ב ה"א) כתב אבן הייתה בקדש הקדשים במערבו שעלה היה הארון מונח ולפניו צנצנת המן ומטה אהרן ובעה שבנה שלמה את הבית וידע שסופה ליחרב בנה בו מקום לגנוzo בו הארון למטה במתומות עמוקות ועקלקלות ויאשיהו המלך צוה וגנוzo כו' ונגנוzo עמו מטה אהרן וצנצנת המן ושם המשחה, עכ"ל.

יש בעיר, מודוע בראש דבריו לא נקט דלפני הארון היה מונח גם שםן המשחה דגם הוא היה מונח אצל הארון, כמובן בפרק הוציאו לו (יום א' דף נ"ב ע"ב) אתיא שמה שמה אתיא דורות דורות לעניין שיגנוzo עמו. והנה עצם הגינוי הרוי אינו שום דין נדרש לעשות ילפוחה ע"ז רק דהילפותה היא נדרש שיגנוzo עמו. שיהיה שםן המשחה במקום הארון בקדש הקדשים, והוא דילפין מקרה דשם שם, וממילא כשנגןzo הארון

שיהיה שםן המשחה באלה מועד אצל הארון מבואר בסדר יומי, וכוונתו לדברי הגמ' הנ"ל דהבאנו, וגם בגבורות אריה פירש כן בדברי הגמ'. א"כ הרוי צ"ע למה לא כתב הרמב"ם בראש דבריו גם שםן המשחה.

ונראה צנצנת המן ומטה אהרן עיקר דין הבודת, ורק נדרש שיהיא נמצא במקום שהaron ש, וזה הוא רקודק לשון הרמב"ם שם שכותב לפני הבודת משום דזהו מעיקר דין נדרש שיהיו מונחים לפניו הלוחות, משא"כ בשמן המשחה אין שום נפקותה אם הוא מונח לפניו או אצלו, רק נדרש שיהיא נמצא במקום הארון, וע"כ כשנגןzo הארון נגנוzo גם שםן המשחה ומשום דגם כשנגןzo תורה אהרן עליו. (ומה דשם המשחה כולם קיימים לע"ל נראה דהוא משום הר דין כיוון נדרש שיהיא אצל הארון בלבד מה שהוא משמש למשיחה ע"כ הדין דכולם קיימים לדורות להיות יחד עם הארון).

★

הנה צ"ע **בנוב וגבועו** שלא היה ארון אין עשו הוצאות פנים, וכן צ"ע בבית שני אין עשו הוצאות פנים. ולכאורה צ"ל כיוון דנגנוzo במקומו לחדר מ"ד ע"כ מיקרי שיש ארון. אמנם הרוי מחלות של קדשי הקדשים לא נתقدسו, אולם עיין במנחות (דף כ"ז ע"ב) מקום המקודש לקודש והיינו דעתך המקודש בקדשות

ארון, ונראה מזה שיש קדושה מיוחדת של מקום ארון. ואמר הגר"ח צ"ל דזה אתי כמ"דDKDOSHA ראנונה קדשה לעתיד לבא, ולמ"ד שלא קדשה לע"ל, ע"כ דקיימו הוצאות דיווהכ"פ ע"י נתינה שלא במקומו נאיה. ע"ע בחידושי הגר"ז זבחים דף מ ע"א.

בענין קטורת של יה"ב

יומא דף נב ע"ב. בדיון נדרש כהן גדול להשווות עצמו ביווהכ"פ פנימה עד שיתכסה ענן הקטורת וימלא הבית עשן (עי' בפ"ד מהל' עיווהכ"פ ה"א), לא צריך לומר שהוא דין מיוחד ביווה"כ ובעובדות פנים, משום דמעשה הכניסה והיציאה עבדות הם וגם השהי' שנחנה התורה שיעורים בעבודות אלו, אלא הוא דין בכל העבודות שצריך הכהן לשוחות במקום העבודה עד זמן כלות העבודה. וראיה לזה ממשנה ביומא (דף ס"ח ע"ב) הגיע השער למדבר יוצא הכהן לעזרת נשים לקרות בתורה. ובגמ' שם והוא קמ"ל דקסבר ר"י כיוון שהגיע השער למדבר נעשית מצותו, הרי דאי רשי לצאת מעוזה עד שיעשה מצות השלווה, כדיין הגם' מזה שהוא יוצא מהעוזה שכבר נעשה מצות השלווה, וליכא למימר דזה משום דין סדר דבר סידרו העבודות להתחילה הקרייה בתורה כשהשער במדבר, דא"כ לא היה שום ראייה דמשיגיע השער למדבר יצא כבר נעשה מצות שילוח, וכן מדוייק מלשון הרמב"ם (פ"ג שם ה"ח) זו"ל כיוון שהגיע שעיר למדבר יצא כ"ג לעזרת הנשים לקרות בתורה. הרי דמוקדם אסור לו לצאת לעזרת נשים ורק אחר דבר כבר נעשה מצות שלווה יצא לעזרת נשים. והוא דין מחויב הכהן בכל יום להמתין בהיכל עד שתעהלה תמורה ורשי לצאת מיד, הוא משום דמעשה הקטרה נגמר בעת נתינה הקטורת על הגחלים, ודין תעלת תמורה נאמר רק לענין דין מצותו של החפツה לענין דין מעילה, דכ"ז שתעהלה תמורה עוד חל בהחפツה דין הקטרה כמו באברים ומנהגות עד שיעשו דשן, אבל אי"ז נוגע לעיקר קיום מעשה הקטרה. והוא דנאמר בקטורת דיווהכ"פ דין דעד דיתמלא הבית עשן הקטורות, הוא דין אחר, והוא דין מסויים בקטורת של לפני ולפנים, ומקורו לזה הביא הגרש"ז זצ"ל דהוא נלמד מהקריאה דוכסה ענן הקטורת את הכפרות (ויקרא טז), והיינו שעבודות הקטורות ביום הכהפורים להקтир עד שיתמלא הבית עשן, ולכון צורך להיות שם עד שיתמלא הבית עשן, משום דעד לא נגמר עבדתו, אבל אין לזה שייכות לעליית תמורה, (כמו שדיימה כן השואל), דתיכף שיתמלא הבית עשן יצא, אף שהתמיורת עד עולה מהקטורת, ובכלל דברינו הכא שיתמלא הבית עשן ולא עליית תמורה.

והנה בוגם' מנהגות (ור' כיו ע"ב) בהני דין הקטרות ביום שמعلن ומקטירן עם בא המשם, ומדוייק הגمراה הא ניחא למ"ד מאימת היותרו הקשרים משישלוט האור אלא למ"ד משיצית האור ברובו, ומתרץ הגمراה כאן לקלוט כאן להטייר, והנה דין קליטה שייך שלא יהיה פסולليلה בהקטרות אבל לאלה שקבעו להם זמן מה שייך קליטה, ובבריותה שם חשיב קטורת שזמנה קבוע בין העربים ואח"כ אין זמן הקטרות ואין שייך קליטה על זה. ואמר הגר"ח דלענין עבודה מעשה הקטרה לכ"ע משעת משילת האור ומחולוקת רק לענין היתר שיריים דברינו שיעשה בהחפツה מצות הקטרה אבל עבודה הכהן פשוטה דעתה נתינה על האש נגמר עבדתו. ולפי"מ שהקדמנו ביווה"כ עבודה הקטרה הוא עד שיתמלא הבית עשן א"כ יהא צורך שיקטיר קודם ביאת המשם שהוא קודם ביאת המשם שיתמלא הבית עשן, ואם לאו לא קיים עבודה הקטרה, אף שאין ראייה מוכחת לזה דוכסה ענן הקטורת עבודה הקטרה מ"מ משמע כן מרכתי זה במצות הקטרות ביום הכהפורים. [א"ה, ע"ע בחידושי מrown ר"י הלוי במכתבים עמ' עז שהאריך בזה].
(מהגר"ז זצ"ל)

בענין קורע בגדי כהונה

יומא דף עב ע"א. הרמב"ם (כפ"ט מהל' kali המקדש ה"י) כתוב דהמזיה חושן מעל האפור ופרק חכורים דרך קלקלול לוכה. ומשמע דהלאו הוא דוקא בדרך קלקלול, וכן כתוב במרקע בגדי כהונה (שם בהל"ג) עי"ש, ועי' במל"מ דמפרש דתנאי הדרך השחתה דנקט הר"מ קאי גם על קורע פי המעיל דראש ההלכה,

ספר הילקוטים

כית הבירה פצ' הירב – פצ' היא תקפט

דברי ור' בר' ש' ומחניא התמ איפכא לר' בר' ש' מורה ומערכ לרבי צפץ הדרום, ולפניהם נגירסא שם כמו בסוגיא דמנחות), וזה נגירסא נראה שהיתה לפני רבית ופסק שפיר כרמי: (איותי מהברא)

הפט'ו. ונתן בז' ראשונה ושנייה. גם מנוחות דף צו. מברואר רקניהם שקווי הוז
מישקע' ע"ש ורבינו השםיטו: (מנחת חיטך)

ה'ז. ושלטונו היה סונחן משליש היכל ולטנים. בפרק שני הלחם דר' צ'ח עיב:
(מיס חיים)

בכ"מ ובכ"י שתהיל ובפסק ריעובין אמרינן דהויב אמה בת ה' טפחים ואיני יizu למא השמייטו רבינו. ולעיל הייב גבי שולחן פסק נראים לאורכו ייב טפחים ווחט ריש ואמרינן דראים דסיל האמות הייו במעניות וכותב הכתם דפסק נראים כיABA שאל סל כוותזה: (חוון נהום)

וצי' עד ללה השםיט הרמביים זיל נבזה המזבח שהי' שתי אמות כדכתיב בפ' תצוה ואמתים קומתו. ונראה שהיה ג"כ באמה בת חמש שנים עשרה טפחים. ועי' מה שכתבתי בಗליון היריש כלים פ"ב מ"ד התוספתא בזה: (מעשה רב)

אף דבטעספתא פיזו דכליים והכיאה הריש פיזו דכליים (מי ר'יה תזיא) ולר'ם גם במזבח הזהב הייתה של ששה. נראה דתלמידא דיזן עיקר דמוכח לה סקרא ואפשר דטס"ה בטעספתא: (ברכת הזבח בח"י הרכב"ס)

שם, משליש ההיכל וכרכ' חוספתא נר'. איתא ג'כ' בנט' מגחות צ'יח ב' ע'ש ותראה
דצין להגיה בדברי רביינו משליש הבית: (רש"ש)

בתוכה איתה מחצי הבית ולפנים. ותפץ בסמני צורת ביהמץ אותן ע"א כתוב

רובינו גרש בຫוספה משליש הפנימי של היכל. ובאמת מקורו במנחות דצ"ח ע"ב תני
חדא מחצ'י בית ולפניהם היו מונחין ותני חדא משליש הבית ולפניהם היו מונחין ול"ק מר
כא חשיב בית קה"יק בהדי היכל מר לא כא חשיב בית קה"יק בהדי היכל וע"ש ברשי
וכ"ה בירושלמי פ"ז דשקלים ה"ג וע"ש בק"ע. ורבינו קחשיב ג"כ לכל הששים אמה
של דבר ושל היכל ומש"ה כי משליש הבית ולפניהם ראתי שפיר: (צ"ז נ"מ הרץ)

הו"ח. בס"ט (ד"ה ודע), שרכית מפרש שני הפירושים כר. זה דוחק לומר כן לפי שני הפירושים איזם עליין כאחד ונמצא הרכב"ם יהיזה כמסתפק והתייחס כתוב בתמיד פ"א מיד דאשتمיטיה להכ"ט מה שכותב רביינו בפירושו מ"ח פ"ג שם דלפי פירוש זה מוכח שדבריו עליין בסוגן אחד ע"ש:

פרק ד

ה'א. אכן הייתה בקדש הקדשים כמערבו ועליה היה רארון מונח. עין תוריש פיה דיומא (מ"ב ד"ה אבן) ובס' מה"ז פ"א דמנחות: (ז' איתן)
משא בכחך אתה עבדו. ציל עתה עמדו נר (דבհאי ב' ל"ה ג'). [חוק מסטריך
ואצלנו]: (בן אריה)

פ"י הג"ר יעב"ז

מספיק לרווח שמן קנה הא' לשלייש'. ונובה הסניפין כתב הרא'ם שהיזה כי' א טפחים ט' טפחים כנגד גובהו של שולחן ריב טפחים לגובה החלות בלבד. והנה לא נתן חשבן הקנים המPsiיקין בין חלה לחלה ומעדיפים לגובה המטרנת. שבזהאי לא היו בוטעמדוות ויש להם איזה מדה וכמות כל שהוא. ונראה דעתו זיל שהסניפין לא הי' עליין כנגד גובהה של חלה העליונה, לפי שלא הי' צורך להגביהן כל כך שהרי אין עליין קנים מלמעלן. איך נמצאו שני טפחים עדפים בכאן עדפי הקנים. אבל יותר נראה שהסניפים מגיעים גם כנגד כותלי החלה העליונה כדי שלא יסו החלות העליונות לצדדין. איך בהכרח להוסיף על הכא'ם טפחים כדי שיעור הקנים ולא נדע כמותן:

הו"ח. הבירור היז לו י"ב חד. עיין מיש בעזה בפי המשנה דיומא. ובפירוש מוכני עמיש בתיקת בספיג דיומא בשם בעל כף נתן ומלבד מה שהסביר עליו בתיקת נראת זראי דיבורقا ובזוחא היא ואיל אפשר לאומרה כלל. לפי שאותו אופן מתחבתלה המכחול בשפופרת אין המים העליונים שבכירור מיטהרים, שאין געשים מחוברים על ידי כרך למימי הבור שבתחתיתו. שמעשה המכחול הוא לתרוש המים מלמטה למעלה ע"י רוחיקת המכחול בכח המושך למעלה ונפסק הקלוון מן החובר עד שלא יבואו אל הבירור, וכשמנגנון לכירור תלושים הם ולא יטהרו מימי הבירור,agan בעין לטהר מי הבירור שנפסלו ע"י השקה חזק:

פרק ז'

היא. אכן הייתה בכה"ק במערבו. עמ"ש בעזה בלחם שמים ביום פ"ה.
ראשו הפלך צוה וננו. נלע"ז דבר נאה במא שהביא רבינו דברים אלו כאן
שנראה לכוארה שאין נפקותא מה לענץ דין, ויזוע שכל דבריו להלכה אמרים או
הלכתא למשיחא או לזמן הזה, וחבריהם שאין ירצה מלהן דין מהדינים ולא מוסר
והנהגה וידיעת הצרכיה אין מדרכו זיל להטפל בהם בחיבור זה, כל שכן שהדבר
בחלוקת שני ורבינו היריע כדברי האחד, הלא לא דבר ריק הוא אלא שאיזה חזק
הביאו לנור. ולכן לבן אומר לי שצורך גדול יש לרביון בדבר זה לפי שיטתו, שתחפש
לו לקמן בפיו (היד-טיו) מהלכות הללו שאנו עוסקין בהן קדושת הבית לא בטלה
וראי להזכיר בו עתה, וכן הנכון לשם חייב עליו כרת, שלא לדברי ראבי החולק
שם. וראיה שאוחנן הדרינימ שהביא רבינו כהלי' ביאת המקדש גם לזמן הזה שנאמ.
ולא משום הילכתא למשיחא לחוד אלא משום דסיל כדrama קדושת הבית לא בטלה.
ומטע לי דסביר רבינו דהן מילחאת רקיושת הבית לא בטלה אלא כמאן דסיל ארוץ
במקומו ננו (יום גג), ראי למד ארוץ גלה לבל, גם קדושת הבית בטלה עד כך.
ועכ"פ לענץ ביאת המקדש מסתבזא דבהכי תלייא, זהא כתיב למבית לפוכת ולא פנ

הה תפיסד טפחים מפני דבאא שאל סיל כוותיה. וכיצ' עד בפייה מהל' ח'יט
ה' עס. וטח'יט שם בפי' שתהיל מי כתוב משום דסתם משנה שם הוא אליבא
ה' עס. עז' בשורת נבאי מה'ית האויח סי' קכ'יב שכטב משום הטעניא דפסחים
ה' עס של מקודש של פרקים נר' אמתא באמתא היכי מטכ'ילן וכן הטעניא
וישוח ח' צ'יח ב' רקאמר עשרה בעשרים היכי הויה יתבי ומה דמקשה שלחן דמשה
ה' עס. וזה פה ליה וכן כל הטעניא שם הכל לא שייך אליבא דרי' דאמת כלים בת
ז' עס. ריש להויסיך דגמ סחמא דהש'יס שבת צ'יב א' עירוביין ד' ב' סוכה ד' ב'
ה' עס. הש'ה וגפודת טפח, וכן המיטרא דר'חבה אר' כיומה ע'יב ב' הכל הוא אליבא
ה' עס. תלוי אוזן וגפודת תמניא ופלגא הווא דהדי כדאיתא בסוכה שם ה' ב'. ועי' גם
ט' עס. דסקלים פ'ז ה'א ובסוטה פ'יח ה'ג דינחלקו שם ר' יוחנן ור'יל דרי' סיל
ה' עס. כל השה טפחים זהה הארון ור'יל סיל באה בת חמישה, וקאמר שם דרי'
ה' עס. פ'ז ואלי' משום זה פסק רביינו כר'ים דקייל כר'י לנבי ר'יל [א. ה]. טעם זה
ב' עס. [ב] (ולפ'ים שהבאתי لكمן בפי' מהל' בית המקדש ה'יב בשם הנבאי
ה' עס. ה' הלאה נר'י לנבי ר'יל לא איתמר בירושלמי ליתא לדברי, אמןס כבר דחוית
(ציוני מהר'ן):

בנין מושג (בנין מושג) מושג בדילוגי גיבוב ותבונת
[בנין מושג אוניברסלי]: **בנין מושג אוניברסלי**

ב' (זה ומש' ומן), וause' ר' הילכה נרבי מחייב פסק רבית כראב"ש משום
אנו לא פט' ונור מסיע ליה. וזה ליתא דגם רבי מוזה וסיל כהבריתא זו שהיו
פוזח מלפ' אמצעי. ולביר הארץ הרוב המזרחי להוכיח בפ' בהעלוותן עי"ש
נ"ל שט' השנת הראב"ד מההייא בסדר תמיד שלא היה גרש מזוחיב, וכן מבואר
ב' הנטה חומץ שמערבי קורא לנו השכיעי שסמכ לפרט ע"ש והוא עיקר:
(הרבנן)

(ברח'ז מנהות צא).

בב' פ"ז השנת הראב"ד וממה שתירח מ"ה. ול"ז דפסק כראב"ש משום דר' נתן
הנ"ט נסוק שאםצעי משומח ע"כ כחותיה סיל' צפנן חרום הי"ו מתחיכים דאי לרוב
היא האני נטהא טרבי וקייל הלכה כרבי מחייב ולא מחייב זהה בחרוז. רע"ז בהרין
בשל"ה רפ' הזה קודה: (מים חיים) חיל הרוב בספריו פר' חדש (או"ח תרע"א): אבל
הרב"ש זיל פסק כראב"ש ואפשר שטעמו משום דאמר ר' ר' הקורא עמד אמצעי
אך זו ר' פסום דתניא אל מל פנ' המורה יאיד' מלמד שמצד פניהם כלפי עט
נטב ואיך יזקן מכאן שאםצעי משומח וזה כמ"ז צפנן חרום הי"ו מתחיכים. אלא
שא' לויטה על הורב זיל שבשולחן פסק (כאן) שהיה מטבח ארכו לאורך הבית ורוחבו
ל dred' הבית מזרחה ומערב וזה אליבא דרבי ואמרי' בוגמרא דעתמיה הוא משום
הנ"ט בטענה מה מורה מזרחה ומערב אף שולחן מזרחה ומערב, ושמא כיון דבמנורה
ונל' זאת לנ' למיפנק ולא כרבי בשולחן הדრימן לכללי' הלכה כרבי מחייב והילכתא
שהה ולא בטעםיה וצ"ע הטעם נתנו [בנחת חנכה שבבית הכנסת] כדבר

זה בוגריה דף כי אעיב משמע דסיל נר אלעזר בריש וען ביאורי הגראי זיל
בצח עז תרעיא [סץ דעה בכתול]:

צ' בחש בנהחות בדף צ"ט פ"א שכחטו דבשקלים דף י"א מיתר החטם פלונטה

פְּזַחַת וְאֵין לָנוּ כִּי אֶם לְהַמְשֹׁךְ אַחֲרַ הַכְּלָלִים שֶׁמְסֻרוּ לָנוּ, זֶה אֵין בָּוּ סְפִּיקָּה דְּהַלְכָּה
סְבִּדְתַּבְּזָה אֲפִילוּ לְגַבְּיִ רְאַבְּ-שִׁ אִיתָּמָר, וְאֵין צָוֹרָךְ לְהַוְיכָה תְּכִיּוֹת, שְׁכַנְּתָה הוּא פְּשׁוֹכָה
מֶלֶבֶקְסָם וְלֹא אַשְׁכָּחָן מִאן דְּמַפְּלִיגָּה בְּהָא כִּיְחַ דְּסַתְּמָא אִיתָּמָר מְחַבְּרוֹ, וְפִירּוֹשָׁ מְחַבְּרוֹ
מֶלֶבֶקְסָם חַבְזָה הַנְּחַלְקָה צָמוֹ וְאֲפִילוּ גַּדְלָל מִמְּנָנוּ, וּמְשׂוֹרֵה אַשְׁכָּחָן לִמְזִיד (עַיְיַ רְשַׁיְיַ סְנָהָה
עַמְצַיְבָּ, רְשַׁבְּ-יַסְבָּ בְּיַבְּ קָעַ רְעַיְבָּ). דְּאֲפִילוּ לְגַבְּיִ אַבְּהָה הַיְלְכָתָה כְּוֹתְיהָ, וְדוֹיְיָ. וְגַם
פְּנַצְבָּן בְּגַל כִּימָנִי דְּשַׁתִּי הַלְּחָם אַתְּיָא כְּוֹתְיהָ דְּרְאַבְּ-שִׁ דְּאֵי כְּרַבְיִ קְשִׁיא מַאי שִׁיְיוֹן
הַזְּבָן. נָטַה הָאִיט מְוֹכָרָת. עַיְיַ בְּתוּסָ' רְיַפְיִ מְרוֹבָה (סְבָבָ: דִּיְהָ מְרוֹבָה (בָּ)) שְׁכַתְבָּ
דִּיְגָדְלָא אַטְרִיךְן מַאי שִׁיְיר דְּהָאֵי שִׁיְיר אַלְאָכִי נְחִית לְמַנִּינָה דּוֹזָקָא וּבְעַלְמָא לֹא. וְהַכְּאָ
עַכְאָלָא נְחִית לְמַנִּינָה. וְהַגְּלָעָד בְּפִסְכָּו שֶׁל רְבִיטָה דְּסַמְךָ לוּ עַל הַיְרוֹשָׁלָמִי שְׁהַבְּיָאוּ
וְאַסְדָּ (כְּנַחַת צְטָ. דִּיְהָ תְּרִי) מְשַׁקְלִים (פִּיזָּה הַגְּנָזָעָעָבָ) דְּדַגְּיִרְסָא הַפּוֹכָה דְּרַבְיִ סְבָבָ
עַכְאָלָא חַזָּם. וְדַלְמָא הַכָּא בְּגַמְיָ דִּיזָעָ נְמִי הַוי גַּרְיִסְתָּהָרְמָבִים פְּלוֹגְתִּיְיָהוּ דְּרַבְיִ וְרְאַבְּ-שִׁ
עַכְאָלָא כְּפַרְתָּה שְׁפָרָבָ פְּמָבָ בְּנַיְתִּיר בְּיַתָּ

וילא. וכן כל חלה שלשה קנים. אני יודע היאר הקנה הנ' מונח אם היה לו ניינ' נטול טעינה לנטנו. שהצניפין יהא להן הצד א' שני פצולין. וא' הצד השני כוה. וזה דגשין נקיים באנטצע בין שני הפצולין עבר חור א'.

ספר הילקוטים

תקן בית הבחירה פ"ד ה"כ – ה"ה

זה בפ' הרציאו לו ע"ש:
האגבי

בזה בפי הוציאו עזעישן: כנס"ט (ד"ה ומ"ש רכינו וכור'), בירושלמי רכלאים וכור'. דבריו מאד תמהין שהוצרך להביא זה מירושלמי והספק הזה מחכר גם בש"ס דילון שם ביוםא דף נ"ב ע"א ורבינא דחי שם זה רדיילמא לא מהני עשרין ולא מהני ארבעין וחיללא קא חשיב בותלים לא קא חשיב ע"ש, אבל טעם הספק שכחוב רכינו הוא כדרמייק בגם' שם קדושתיה אי כלפניהם אי כלחוין ע"ש, ודברוי רביננו נובעין מגם' לא מהירושלמי: (ציוני מהר"ן)

כתב הבס"ט, ומ"ש רכינו אבל במקדש ראשון לא היה שם אלא פרוכת אחת וכו' נראת דלמשכן קרי מקדש ראשון דאילו בבית ראשון לא היה פרוכת אלא כותל. וראיתי שהשיג עליו בס' בה"ז במנחות דף צ"ח דמוכח מפירש"י שם (סע"א) וביום א"ף נ"ד רגס במקדש ראשון היה פרוכת אצל הדבר דהרי מוקי קרא דוראו ראשי הבדים רכתב בבית ראשון דהיו דוחקים בפרוכת וכולטין ומשמע שם דשתים היו.

הג"ר יעב"ץ

הכפורת, וכיון דאין שם ארון וכפורת וילמא לא חייב עלה רחמנא, כדאמרינן במנחות דכ"ז ב אליבא דרבי דמשו"ה בעינן קרא להזאות כדילפין התם מוכפר את מקדש הקודש, ושמע מינה לרובנן, דסבירא טוביה היא, ובאמת נאמר כן וויפטר הנכס לשם בזמן זהה אפילו לפמ"ש רבינו ז"ל בפ"ז דשכינה לא בטלה נימא דארון וכפורת נמי קפיד קרא, אבל אי אמרינן במקומו גנו שפיר ודוו"ק. ומ"ש כמיד במקומו גנו דהא יתני רשותא בשבלlich (רפ"ז) ורבירת פ"ל הכי עיין בגמ' הרוציאו לו (יומא הג"ל):

ז"ב. בבית ראשון היה בותל. עיין בכ"מ שהביא דברי רש"י. ולענין מה שהшиб
וחית"ט על זה והעתיקו המגיה כאן [הגהת דפוי אמשט' כחוכה לעיל בעמ' זה] עיין מזה
לחם שמים בפ"ה דיומא מ"א שם הארכתי בזו בס"ד והוכחות במישור כדעת רש"י
יהיא נכוונה מאר וכל מה שטענו בעל תי"ט אין בו ממש. עמוד עלייו ותמצא דברים
יעיינט הוגה"ג.

ונכונותם בפזה":
ומ"ש רבינו וכיוון שבנו בית שני נסתפק להם ולא בנו כותל אלא ב' פרוכות, עיין
מה זה בחוסך פ' הוציאו (נא: ד"ה ועכוד) למה לא עשו פרוכת א' שעובייה אמה:
ומ"ש עוד רבינו אבל בטקdash ראשון לא הייתה שם אלא פרוכת א', כתוב הר"ב
ג"מ נראה דלמשכן קרי מקדש דאילו בבית ראשון לא היה פרוכת עכ"ל. ואין צורך
שדברי רבינו כמשמעותו, דודאי היה פרוכת גם בבית ראשון. ומקרא מלא הוא בדוח"
עש את הפרוכת. והכי נמי איתא בהדריא בגמרא דיוםא דנ"ד א' רהוי החם פרוכת
בבci. והכותל היה משני צדדייה. זהה ברור וכבר זכרתי זה שם בפי' המשנה שיש
המונה על הר"ב כ"מ ז"ל בוה:

ה"ג. בנו גובה ו' אמות אטום. העיקר בזה בדברי בעל תי"ט (מדות פ"ד מ"ז ד"ה האוטם) שהוא מובלע במלוח האולם. והוא פשוט מאד דהantan היכל מאה על מאה רום דכיאל לאולם בחושבנה: ורומ הכיבור שבתקרה אמה וע"ג ב"א פנוי. להרע"ב בפי המשניות דרך אחרת כזה:

ובהשנות לא היה כיוור בתקורה אלא טוח בכוחל בסיפור וכיור כדי שלא יכנסו המים
שבגנות התאים בכוחלי הגוף ואמתים בית דילפה לקבל דלף התקורה עכ"ל. ולא
יכולתי לכוון דבריים אלו עם חשבון המשגה רמלמטה לעלה קחשיב, האוטם שיש
וגובה ארבעים והדר כיוור על הארבעים שכבר חשב, נמצא מרת הכיוור בין שהיא
בתקורה בין בכוחל כדעת הראב"ד איך אפשר שיהא נעשה בשבייל שלא יכנסו המים
שבגנות התאים בכוחלי הגוף שכבר עלה הכיוור מ"ז אמה ברום הגוף ורום חלל
כל התאים לא היה כי אם ט"ו, לפי שלוש על גבי שלש היו וכל א' גבואה ה' אמות
ואמה חקרה בין כל א' וא' הרי י"ח. ואפילו נניח עוד שתי אמות לתקורה ומעזיבה
של הגג שלhn לעלה לא יגיע החשבון ליותר מעשרים (וע"ג זה היו החלונות שלא
יאפילו התאים בפניהם וק"ל) שאינו עדיןחצי גובה של כיוור, ואין יכנסו המים
שבגנות התאים שלמטה מן הכיוור הרבה יותר מעשרים אמה לכוחלי הגוף לשחכיוור
יגין בעדרם שיצטרך שיהיה למטה מהם כנגדם אם היה לחיזוק הכותלים שלא יקבלו
מיימי גגות התאים. וב"ש לדעת הראב"ד ז"ל עצמו לקמן (ה"ט) שהטא התחתון היה
כנגד האוטם שאין התאים מגביהים יותר משיעור הנ"ל, וגע"ג חנן וטפי לא אשכחן.
ט"ע.

ה"ה. מון הצפונן לדרום מאה עובי כוחל האולם חמש. בהשגות א"א זה הכל וכרי' שלא היה שם כוחל לאולם כלל. שלא היה לאולם אלא כוחל המזרח שלפני ההיכל עכ"ל. מדברי הר"ב כ"מ נראה שהבין בדעתו רבינו ז"ל שהאולם הזה שהוא עשר אמה ברוחבו מכוחתו עד כותלי הקודש, הוא הולך על כל פניו הצפון וכן לדרום כל האורך שמןזרח למערב בשני צדדי הקודש, וכסבירו היה הרב ז"ל שזו הייתה השגת הראב"ד ז"ל שהוא לא ירצה באולם הזה באורך רק ברוחב בלבד, ולזה לא מצא מענה הר"ב כ"מ לחשובה שהшиб הראב"ד ז"ל, ממ"ש ההיכל רחב לפניו וצר מאחוריו, כי אם להליז' בעד רבינו על צד הדוחק שהי' מטען הבניין לצד מערב כדי שהיה צר מאחוריו. צר לנו מאר להבין כך בדברי רבינו ז"ל. ובמה היה המקום הוא צר. איך אפשר שלא יהא נזכר זה בשום מקום. גם בעל חוות' (פ"ד מדות מ"ז ד"ה האולם) נפרש אחר הבנה זאת בדברי רבינו ז"ל ואמר שלא נמלט מהשגה, ועל פי כוונה זו יפה כתוב הרע"ב כלפי המשכו אחר דעת רבינו בויה שלא נתרеш לו היאך ההיכל צר מאחוריו, שכן רעשו הלו היה בנין ההיכל מרובע מאה על מאה בשוה ואי אפשר לו לקבל ברובו גיביל בעט אפיקוריאני בשל הטעות שבעת הטעות.

על פניו כל האורך בשני צדרים ולבבו לא כזו ידמה, אלא רמו שואימה הנטה
על כמו שהבינו המפרשים הנ"ל שתפש עליו מחתמת שהניח בנין אולם של ט"ו אמה
כבר כאן ובחנים מסו בו הבונים, דלק"מ ממה שהקשו עליו, גם הראב"ד לא כן חשב
ז"ל כאן וסבירה רשמייא נ"ל שלא עמדו כל הבנאים הנ"ל על אמичת כוונת רבינו
אמנם בסיעתה רשמייא נ"ל שלא עמדו כל הבנאים הנ"ל על אמичת כוונת רבינו
והיו

ביאור הרד"ל

פרק דרכי אליעזר פרק לה

ביאור הרד"ל

מלמר לרט"ג למינga סנוגמג פימי טעו ט יון ניק וגנג דקו: נמקפי) וכמ"ט היו נגמ: (סח) וטבעה האבן עד עמקי תהומות. (סד) ויישב יעקב ללקות את האבניים. סטו וו שלה נעצות כוואר ומי נרא. ממן נא לא קיל עלי מה לדעה בטנו ע"ז: מגן מגן, ויל"ל ציון שנודע לו זה מם המלחים, הפן ג"כ זה מוקס המונם טנטל ממענו הלהגנים, לנו יטן נתקון לאצין חל פקווי זרכב). ובקע עד מהומל ריש מלה לא הו חנוך עין כמהול וריש מהל נעלם כי היו נקודה עילאה כו': (סת) און השתיה כו' ומשם נמתה כב' הארץ. (ונלען לרמץ' ולמען נמי וארקניטי' נפתח, חל ניקם דכל עיקר, וכן היה כמה מיקום טואר הנלחמים לעיל פ"ג חום י"ג נק"ז), ולען טמיה הוה יסוד טהרים עליה מגל, וכוכב ימי ופקודי (שם ושם) חללו טצעט נליהם עולם פיה זו צילה חנן פנמה, וכן הוה בזומל (נג), וכמן קלמר צמי יעקב היכל ה' עוזד, שנאמר שם כב) והאון הזאת אשר עטמי מאבה יהיה בית אללים. (עא) ונפל יעקב על פניו ארצה לפני און השתיה, והיה מתפלל לפניה הקדוש ברוך הוא ואמר, רבון כל העולים, נמזה כל יעקב נורק חנן לחיים לפני חנן הטמייה שאול כלון נלית כ:

השימים שם הוא ופתח פתווח לשמען תפלה, שנאמר [שם] וזה שער השמים. (סד) **וישב יעקב** ללקט את האבניים, ומצא אוותם כלם און אחת, ושם אותה מצבה בתוך המקומות, (סח) וירד לו שמן מן השמים ויצק עליו, שנאמר [שם יח] ויצק שמן על ראש. מה עשה הקדוש ברוך הוא, (סז) נטה רגלי ימינו (סז) וטבחה האון עד עמקי תהומות, ועשה אותה (סח) סניף לאון באדם שעושה סניף לפיה. **לפייך נקראות סט און השתיה**, ממשם הוא טבור הארץ, ומשם נמתחה כל הארץ, (ע) ועליו היכל ה' עוזד, שנאמר שם כב) והאון הזאת אשר שמתה מאבה יהיה בית אללים. (עא) ונפל יעקב על פניו ארצה לפני און השתיה, והיה מתפלל לפניה הקדוש ברוך הוא ואמר, רבון כל העולים, מיל יעקב צילג ימין נם (וכמ"ט הגר"ה נליקוטיו על מגדת ב"ק וגפ"י

הוספות הרד"ל (ו) ויש לכון העניין, שיציקת השמן על הממצצת הוא עניין הורדת שפע המוחין (וז"ש בשבת קגנ) ושם על ראש אל יחסרו אלו חפלין, שהן מוחין, וו"ש בוחר כאן [קמ] בגין דנטיל כו' ואינו חפלין שבראש כו' נטיל כל נהוריין ויבר כו') שהוא ע"י יעקב, וו"ש בוחר נח [עכ]: ויצק שמן על רasha דה בא בעקב חלייא מלחה לمعد כו', ולכן כאן שעדרין יעקב לא הו נסיב ולא אשתלים לעילא כמשל אותו נ"ט בשם הזהר, לא היה נכון שימוש הקרוין שמן אלא מן השמים ירדו רק כפי הפק שפע מועט לצורך קיום העולמות, אבל אח"כ דנסיב ויצק עליה שמן בשפע רב על פניה כולה (ושם כתיב ג"כ ויסך עליה נסך שתחמו יין, ועיין תרגום יונתן שם, והן ב' מוחין חור"ב):

ולא עוד אלא

וישב יעקב ללקות את האבניים וממצאתם כולם און אחת, ושם אותן מצבה בתוך המקום, וירד לו שמן מן השמים ויצק עלייה, שנאמר ויצק שמן על ראש (בראשית כח, יח). מה עשה הקדוש ברוך הוא נטול רגלי ימינו וטבעה האון עד עצם הארץ צניפה לבינה, **לפייך נקראות און השתיה** שמשם הוא טבור הארץ ומשם נצמהה כל הארץ, **עליה היכל ה'** עומד שנאמר והאון הזאת אשר שמתה מצבה

יהיה בית אללים (שם שם כב). עכ"ל.

יש לחקור מה כל חמלה פולח על הלאן זה, סטנעה מקדושים נורן הול עדי עמקי הטעמאות וכל פלמלו. חמנס כיוון שטהן הולת נרנו על רמו על י"ג צנvais וכולם צהמודות כמלונר לעיל, لكن עטלה מקדושים נורן הול יקוד השולס לרמו סטטילס הטעמ עומד, והס לין טלהן חם וצלום הין עולס, וכלהני ח"ל נמקם מגינה (דף יג, ז) על י"ג עמודים הטעמ עומד לכמיכין יט גזלוות עמיים למperf נני טלהן (דנליים נג, ח), וכן סטטילס נורן הול נרנו נרנו רלהט. ולכן כיוון שטהן הולת הס י"ג חנvais צנמאנר למקperf נני טלהן סטטילס נרנו הטעמ, וכן הינט סטטילס הטעמatis נרנו, שטהן נרנו עליים ועליהם פיל ה', בטעס נסכל על היה טלהנו פגון הול ממס כדי צלע יממווען רעהן:

פירוש מהר"ז

לקות את האבניים. אולי היה כוונת יעקב זה שיימוד המזבח שנעקד עליו יצחק על מקומו ועמדו, על כן שב לוקטם ולהעמידם, וכדייתא לעיל שלקה האבניים מהמזבח שנעקד עליו יצחק: גטה רגלי ימינו. פירוש על האון נתה והטיבע אותה, וביליקות הגירסה והטיבע האון: **ועליה היכל**. עיין לעיל פרק י': בצדקה. פירוש באותו צדקה שנדר יעקב, כמו שאמר לעיל אזכחה לפניה זבחות וועלות:

בית הגדו"ל - ביאור מספיק

ירד לו שמן מן השמים ויצק עלייה שנאמר ויצק שמן על החבוד. שכית המקדש של מטה מכון נגד בית המקדש של מעלה. ראה. ולמו נצמן עליו ר"ת למפרע יט מ"ז צמיס: שמן מן השמים. דעשו לך כל מה שהיא לו ומאי לך שם שמן אלא שהזמין לו ה'.

ספר אחד

ירד לו שמן מן השמים ויצק עלייה שנאמר ויצק שמן על החבוד. שכית המקדש של מטה מכון נגד בית המקדש של מעלה.

הריאשונים ושתייה נקראת, גבולהה מן הארץ שלוש אצבעות, שמתחללה היה עליה ארון נתון, משניתל הארון, עליו היו מקטירין קטרת שלפני לפנים. רבי יוסי אומר ממנה נשתה העולם, שנאמר מצין מכל יווי אלהים הופיע. יג. צנצנת המן, וצלוחית של שמן המשחה, ומכלו של אהרן שקדיה ופרחיה, וארגז שהשיבו פלשתים כבוד לאלהי ישראל, היו כולם בבית קדש הקדשים, משנганנו ארון, נגנו עמו. שני בדי ארון היו יוצאים מן הארון עד שמגיעין לפרקota, שנאמר ויאריכו הבדים, יכול לא יהו נראין מתוכה, תלמוד לומר ויראו ראשיהם הבדים וגוי, יכול שקרעו את הפרוכת, תלמוד לומר ולא יראו החוצה, אמרו מעתה, האריכו הבדים והגיעו לפרקota ודקחו את הפרוכת והיו נראין מתוכה, ועליהם מפורש בקבלה צורר המור דודי לי בין שדי ילין. יד. נטל את הדם ממי שמרם בו, נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד, והוא ממנו על הפרכת בנגד שני בדי ארון, אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתכוין להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. רבי יהודה אומר שם רבי אליעזר כך היה מונה, אחת, אחת, אחת ושתים, אחת ושלש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ותש, אחת ושבע. ואחר כך היה מהלך לשמאלו עד הפרוכת ולא היה מגיע

חסדי דוד

וקרא לצורר המור וכו' [שה"ש א, יג] לפי הנדרש נראה דהכי פירושו, אע"ג לצורר המור וכו' רבית קדרש הקדשים היה סגור ואיש לא יבא בו רק כהן גדול ביום הכפורים, מכל מקום בין שדי רהיינו הבולטים בפרקota ילין רחשיב כאילו עומד בבית קדרש הקדשים.

יד. נטל את הדם וכו' ועמד במקום שעמד והזה ממנו על הכפרות וכו' אחת למעלה וכו' רבי יהודה אומר משום רבינו אליעזר כך היה מונה אחת אחת ואחת שתים ואחת שלש ואחת ארבע ואחת חמיש ואחת שש ואחת שבע ואחת ואחר כך היה מהלך לשמאלו עד הפרוכת והזה ממנו על הפרוכת בנגד שני בדי הארון ולא היה מניע לפרקota וכו', בצל' עיין בגמרא דף נ"ה [ע"א]. ופירש"י [דף נ"ג ע"ב] נכנס למקום שנכנס לבית קה"ק, במקום שעמד בין הבדים. וכל זה הינו מתני', ונكتה הכא להודיע סברת ר' יהודה דמהפק המניין מתני'. ואמר"י בגם' [שם] שלא פלייגי מר כי אתריה ומר כי אתריה, פירש"י באתריה דר"מ מונין הכל תקופה ובאתריה דר' יהודה הפרט תקופה, אחת שהיא זאת של מעלה חשיבא כלל ואידך פרט. והכי הוא בקורסטה

לפרש דבמערכו ר"ל קצת האבן הייתה בחזי המערבי וקצתה מצד המזרחי ועליה כלומר באמצעה היה הארון, ולפניו כלומר בקצת האבן המזרחתית היו צנצנת וכו'.

ומאי רקטני ר"י אומר ממנה וכו', משום רשותה ר' יוסי לתנא קמא שהאבן הייתה שם מימות נביים הראשונים, והילכך ATA לפוגgi כפי מה שבין במלתיה, אבל לעולם בקורסטה רtanא קמא נמי שהוא ג"כ תנא דמתני' אליו נמי מורה שמננה הושתת העולם, אלא רק אמר דבריות נביים הראשונים נשתלה ממשוקמה שהיה בטבור הארץ בזמנים ובאה למקום בית קדרש הקדשים, וכאשר הוכחתו גם כן ממשימות לשון הזהר בספריו שושנים לדוד, ע"ש.

יג. ומ"ש במקל אהרן שקדיה ופרחיה, כתבו בת"י [דף נ"ב ע"ב ד"ה מקלו] משום דאפי' אחר הגמל שקדמים נשארו קצת פרחים, ע"ש.

והוא רקטני שבדי הארון היו נוגעים בפרקota וכו', הכי איתא בסוגין דף נ"ד [ע"א]. ואתי שפיר דאפי' בבית ראשון הוא פרוכת רבבי וכרכתי בינה לעיל.